

Pionier Tijmen Keesmaat verlaat Windpark Krammer: ‘Een gekkere plek voor windmolens kon ik niet bedenken’

Tijmen Keesmaat werd in 2013 directeur van een windpark dat nog moest worden gebouwd. Op een ingewikkelde plek ook: de Krammersluizen. Maar Windpark Krammer verrees er, zelfs hier en daar letterlijk uit het water. Nu de puzzel is gelegd vertrekt Keesmaat.

[Frank Balkenende](#) • 14 april 2021, 12:34

Tijmen Keesmaat vertrekkend directeur: „Ik ga deze plek wel missen. Ik ben er verliefd op geworden.“ ©Marieke Mandemaker

Technisch natuurkundige Keesmaat uit Arnhem zwierf over de wereld om er windparken uit de grond te stampen. Hij verbleef in België, Italië en ook Zuid-Afrika. Met opgroeiende kroost leek het hem beter om terug te keren naar Nederland. Hij vond er een bijzondere baan.

Er werd een directeur gezocht voor het grootste burgerinitiatief van Nederland. Jij werd het. Dat moet speciaal hebben gevoeld?

„Zeker. Het was een dappere en stoere beslissing van burgercoöperaties die al grote parken hadden gebouwd, maar geen gigantisch windpark als Krammer. Het idee kwam van Zeeuwind-man John Springer. Hij keek meteen naar een partner als Deltawind op Goeree-Overflakkee, want bij de Krammersluizen raken de twee eilanden elkaar. Zo hebben de twee coöperaties elkaar op de provinciegrens de hand geschud en kwam het grootste Nederlandse windpark dat wordt gedragen door burgers tot stand.”

De windmolens staan onder meer op de smalle dammen van het sluizencomplex. De fundamenten zijn zelfs deels in het water gebouwd. Dat is toch een knotsgekke plek voor zo'n park?

„Toen ik hier voor het eerst kwam, dacht ik: zijn ze gek geworden? Weten die coöperaties wel hoe groot een windmolen is? Die past hier niet op. Je moet er ook met gigantische kranen langs. We maakten ons tevens zorgen over de basaltblokken onder de dammen. Waar lagen ze precies en wat zouden we tegenkomen? Gelukkig hebben we nergens een tweede paal moeten slaan. De bouw is niettemin een huzarenstukje geweest.”

Waren de geesten er rijp voor in Zeeland?

„In het begin niet. We hadden te maken met allerlei instanties: Rijkswaterstaat, de provincie en drie omliggende gemeenten. Het was best een uitdaging om die op één lijn te krijgen, ook omdat groene energie destijds minder urgent werd bevonden dan nu. Dit plan lag ver buiten de comfortzone van Rijkswaterstaat.”

En dan had je ook te maken met omwonenden die torenhoge windmolens niet zagen zitten. Hoe heb je die aan je zijde gekregen, want het verzet tegen windmolens op land is er zeker niet minder op geworden?

„In Anna Jacobapolder en op Overflakkee was er veel weerstand. Wat hielp is dat iedereen beseftte dat dit windpark er hoe dan ook ging komen. Met de Stichting Windmolens Nee zijn we al vroeg rond de tafel gekropen. Uiteindelijk hebben ze zich erbij neergelegd, maar wel onder de voorwaarde dat wij op de huizen in Anna Jacobapolder zonnepanelen zouden leggen.”

Bij de opzet van het windpark zijn alle zeilen bijgezet om de natuur en zeker ook de vogels zoveel mogelijk te sparen. Kregen jullie zo ook natuurorganisaties mee?

„Ik denk het wel. De windmolens staan precies op plekken waar vogels niet vliegen. Daar hebben we grondig onderzoek naar gedaan. Om die reden zijn er geen 35 maar 34 windmolens neergezet. Die ene verviel omdat die in de baan van een eendensoort - de middelste zaagbek - zou staan. De leden van Zeeuwind en Deltawind hebben een groot hart voor de natuur. Ze willen ook

niet dat er vroeg of laat een dode zeearend aan een mast hangt.”

Windpark Krammer heeft een eigen 13 kilometer lange kabel naar het hoogspanningsnet van TenneT in Middelharnis. Die stroomkabel heeft nog capaciteit. Plannen?

„Zeeuwind en Deltawind zouden graag op twee bekkens van de Krammersluizen drijvende zonnepanelen leggen. We zijn niet de enige die dat willen, maar het zou mooi zijn als we dit voor elkaar kunnen krijgen, zeker als burgercoöperaties. Zon en wind vullen elkaar mooi aan. ‘s Nacht waait het harder, overdag is er zon. Voor de seizoenen gaat dat ook op. Met wind en zon op één plek gebruik je je netaansluiting optimaal. Het geeft je de kans om verder uit te breiden en lokaal te investeren in verduurzaming van de regio. Dat is de kracht van burgercoöperaties.”

Noem eens voorbeelden.

„Deltawind wil een dorp - Stad aan ‘t Haringvliet - aardgasvrij maken. Zeeuwind is bezig met allerlei zonneprojecten. Een ander voorbeeld is carbon farming. Vijftien boeren werken met Windpark Krammer samen om koolstofdioxide (CO₂) uit de lucht halen en door speciale bodemmaatregelen langdurig vastleggen in de klei. Met het proefproject willen deze koolstofboeren de komende vijf jaar 2750 ton CO₂ in de bodem opslaan. Dat is goed voor het klimaat, maar ook voor bodemvruchtbaarheid die in Zeeland al jaren afneemt. De winst uit Windpark Krammer wordt in de regio geïnvesteerd, die gaat niet naar hoofdkantoren in het buitenland. En dat is maar goed ook, anders verdwijnt elk draagvlak voor dit soort windparken.”

Windpark Krammer geeft opnieuw obligaties uit. Voor bijna 12 miljoen euro. Wat gaan jullie met dat geld doen?

„Het achterliggende idee is om zoveel mogelijk mensen te laten profiteren van de windenergieproductie op de Krammersluizen. Obligatiehouders krijgen een marktconforme rente op hun lening. Zo betrek je burgers bij wat je aan het doen bent.”

Jij verdwijnt nu uit Zeeland? Wat ga je doen?

„Ik ga door met mijn eigen bedrijf Green Trust dat nieuwe zon- en windplannen van burgercoöperaties van de grond wil krijgen. Ik ga deze plek wel missen. Ik ben er verliefd op geworden.”

Tijmen Keesmaat wordt opgevolgd door Marlies Sikken. Zij komt van Vattenfall. Onder de vlag van de Zweedse energiereus werkte ze de laatste zes jaar in de windenergiesector.